

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Valmistelun tilanne

Antti Kuopila
Erityisasiantuntija, STM
31.8.2022

Sote-uudistus

Yhteenveto alueellisen toimeenpanon etenemisestä 1/2

Yleistilanne

- Järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Toimeenpano etenee kaikilla alueilla pääosin aikataulun mukaisesti.
- Alueiden väliset erot toimeenpanossa ja tavoitteissa ovat nähtävissä. Aluekohtaisiin häiriöihin liittyen mm. talous- ja henkilöstöjärjestelmäkokonaisuuteen ja palvelutuotantoon tullaan varautumaan.

Organisaatio- ja johtamisrakenteet

- Alueet ovat pääsääntöisesti siirtyneet muutosorganisaatiosta pysyvän organisaation toimintaan.
- Lähes kaikki uudet hyvinvointialuejohtajat ovat aloittaneet toimessaan. Useilla alueilla myös suurin osa toimialuejohtajista on valittu.

ICT-muutos

- ICT-valmistelu etenee pääasiassa aikataulun mukaisesti. Moni ICT-tehtävä valmistuu vasta loppuvuodesta, mikä luo epävarmuutta valmistelun tilanteen seurantaan. Turvallisen siirtymän näkökulmasta alueilla korostuu syksyllä yhä enenemissä määrin tehtävien priorisoinnin merkitys.
- Uusien järjestelmien testaukseen on kiinnitetty huomiota, ja testaussuunnittelua on tehty alueilla.
- ICT:n keskeisiä riskejä ovat henkilöstö- ja toimittajien resurssit sekä globaali komponenttipula. Osalla alueista myös ICT-kustannusten kasvaminen on haaste.

Yhteenveto alueellisen toimeenpanon etenemisestä 2/2

Talous

- Vuoden 2023 talousarvion ja investointisuunnitelman laatiminen on alueilla käynnissä ja prosessit etenevät suunnitellusti.
- Lähes kaikilla alueilla suunnitellaan alijäämäinen talousarvio. Alueet ovat huolissaan rahoituksen riittävydestä ja talouden tasapainotuksen tarpeista 2023.

Strategiatyö

- Ensimmäiset hyvinvointialueiden strategiat on julkistettu. Muilla alueilla strategiat valmistuvat syksyn aikana. Monilla alueilla strategiatyötä tehdään kuitenkin jatkuvana prosessina.

Henkilöstö

- Osaajien riittävyys on keskeinen haaste alueilla. Myös henkilöstön jaksaminen ja mahdolliset vaihdokset avainhenkilöissä ovat riski toimeenpanolle.

Viestintä

- Alueilla tunnistetaan niin sisäisen kuin ulkoisen viestinnän rooli ja merkitys syksyllä ja niihin tullaan kiinnittämään yhä enemmän määrin huomiota.

Uudenmaan erillisratkaisu

- HUS-järjestämissopimuksen valmistelu on käynnissä, ja on tavoitteena hyväksyä vuoden 2022 loppuun mennessä.
- Helsingin kaupunki järjestää järjestämissopimuksesta kuulemistilaisuuden 12.9.

Organisaatorakenteiden tilanne 30.8.2022

- Aluevaltuustoissa hyväksytyjä organisaatorakenteita **16 alueella**, Aluevaltuustossa hyväksymättömiä organisaatorakenteita **5 alueella**
- Lakisääteisten toimielinten lisäksi alueille muodostumassa **4-9** vapaaehtoista lautakuntaa/valiokuntaa/jaostoa (keskiarvo 6 kpl/alue)
- Suurimmalla osalla alueista toimielinorganisaatio pohjautuu lautakuntamalliin
 - 18 x lautakuntamalli, 1 x valiokuntamalli, 1 x jaostot aluehallituksessa ja 1 x ei tiedossa
- Yleisimmät vapaaehtoiset toimielimet voidaan jakaa neljään kategoriaan
 - Turvallisuus-, pelastus- ja valmiuslautakunnat
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnat
 - Tulevaisuuslautakunnat
 - Osallisuuslautakunnat
 - Lisäksi valtaosalla osalla alueista löytyvät sekä yksilöasioiden jaosto että henkilöstöjaosto
- Kolmella alueella lautakunnilla taloudellista päätäntävaltaa

Ylimmän johdon rakenteet

- Suurimmalla osalla alueista toimialajohtajat sijoitettu hyvinvointialuejohtajan suoraan alaisuuteen:
 - Hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa toimialajohtajat 17 alueella
- Osalla alueista hyvinvointialuejohtajan ja toimialajohtajien välissä yksi johtamisen taso:
 - Hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa esim. sote-johtaja, jonka alaisuudessa toimialajohtajat 4 alueella
- Suurimmalla osalla alueista johtamisen tasoja hyvinvointialuejohtajasta lukien muodostuu n. 5
 - Johtamisen tasoja 4 yhteensä 7 alueella
 - Johtamisen tasoja 5 yhteensä 10 alueella
 - Johtamisen tasoja 6 yhteensä 2 alueella

Strategiat

- Hyvinvointialuestrategia hyväksytty 4 alueella (Keski-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa, Päijät-Häme)
- Lopuilla alueilla strategiat valmistuvat syksyn aikana. Useilla alueilla strategiatyötä tehdään jatkuvana prosessina.
- Jo hyväksytyissä strategioissa keskeisinä johtamisen teemoina esiin nousevat mm.
 - henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen kehittäminen,
 - vankka tietopohja ja tiedolla johtaminen,
 - vaikuttavuus,
 - rohkea ja tavoitteellinen toiminnan uudistaminen,
 - yhteistyö ja kumppanuus alueen toimijoiden kanssa sekä
 - hyvä työnantajakuva & veto- ja pitovoimakysymykset.

Vaikuttamistoimielinten tilanne

- Etelä-Karjala: Vaikuttamistoimielimet nimetty. Ensimmäiset kokoontumiset 8/22, työskentelyä ohjaavat toimintasäännöt aluehallituksen hyväksyttäväksi 9/22 aikana.
- Etelä-Pohjanmaa: Vaikuttamistoimielimet nimetty.
- Etelä-Savo: Nuorisovaltuusto aloittanut. Vanhus- ja vammaisneuvostot nimetty - päättäneet 6/22 toimintasäännön käsittelyn siirtämisestä syksyille 2022.
- Itä-Uusimaa: Vanhus- ja vammaisneuvosto nimetty 16.6.
- Kainuu: Aloitus joko 1.9 tai 1.1.23. Hallitus nimennyt vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston 23.5. AH:n kokouksessa 14.6. hyväksytty, että Kainuun maakunnan nuva on jatkossa hva:n nuva.
- Kanta-Häme: Vaikuttamistoimielinten nimeämiset syksyllä 2022. Vaikuttamistoimielimet järjestäytyvät ja pitävät ensimmäiset kokouksensa tavoiteaikataulun mukaisesti lokakuun 2022 aikana.
- Keski-Pohjanmaa: Vanhus- ja vammaisneuvostot nimetty. Vammaisneuvosto järjestäytynyt ja toimintasääntö hyväksytty.
- Keski-Suomi: Vaikuttamistoimielimet nimetty. Vanhus- ja vammaisneuvosto järjestäytyneet ja aloittaneet toimintansa.
- Keski-Uusimaa: Vaikuttamistoimielimet nimetty.
- Kymenlaakso: Vaikuttamistoimielimet hallituksen 4.4. listalla, mutta poistettiin listalta
- Lappi: 29.6 AH/ Pyydetty nimeämiset Lapin kunnilta (vammais- ja vanhusneuvoston nimeämiset 30.8. ja nuva 10.10.), vaikuttamistoimielimet aloittavat toimintansa syksyllä 22.
- Länsi-Uusimaa: Nimeämiset pyydetty kunnilta 31.8.2022 mennessä. Hallitus asettaa nuorisovaltuuston, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston syyskuussa 2022. Toimikausi alkaa marraskuussa.
- Pirkanmaa: AH 29.8. *tarkastamaton esityslista*: Pirkanmaan liiton puitteissa toimiva nuva toimisi myös hva:n nuvana. Pyydetään nimeämiset kunnista 30.9.2022.
- Pohjanmaa: Vaikuttamistoimielimet aloittaneet toimintansa.
- Pohjois-Karjala: Nuorisovaltuusto aloittaa 3/22, vanhusneuvosto aloittaa 4/22, vammaisneuvoston ja lapsi- ja perheasiain neuvostot nimetty.
- Pohjois-Pohjanmaa: AH 24.8. *esityslista*: Vanhus- ja vammaisneuvoston nimeämiset. Toimintasääntöluonnokset hyväksytty
- Pohjois-Savo: Pyydetty nimeämiset kunnista ja toimintasäännöt hyväksytty. Nuva käynnistyy 11.1.2023.
- Päijät-Häme: Vanhus- ja vammaisneuvostot jatkavat hyvinvointialueella vuoden 2022 loppuun saakka. Uusien asettaminen 2022 aikana. Nuorten vaikuttajaryhmä valmistelee Nuvan perustamista.
- Satakunta: Hallitus pyytänyt kuntia nimeämään jäsenet hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimiin, jotka aloittavat toimintansa 1.1.2023
- Vantaa & Kerava: Vaikuttamistoimielimet nimetty.
- Varsinais-Suomi: Nuorisovaltuusto, vanhus-, vammais- ja monikulttuurisuusneuvosto. Nimeämiset pyydetty, toiminta alkaa 1.1.2023.

Johtamisen rakenteista kohti johtajuuden integraatiota

- Alueet ovat kyenneet suunnittelemaan ja neuvottelemaan hallinnolliset (managerialiset) johtamisen rakenteet viimeisen kuuden kuukauden aikana. Osassa alueita työ jatkuu edelleen kohti syksyä ja ensi vuoden toiminnan ja talouden suunnittelua. Hallintosääntöjen tarkentaminen ja täydentäminen jatkuu.
- Luottamus- ja vaikuttamistoimielinten jäsenet, ml. johtohenkilöt, ovat nimetyt ja valmiudet aluekohtaisen poliittisen johtajuuden (leadership) muodostumiselle ovat olemassa. Alueiden rakennekuvauksista ei selviä millaisia poliittisen johtamisen rakenteita ja vuorovaikutuksen käytäntöjä (ml. pelisäännöt) alueille on syntynyt tai syntymässä.
- Olennaista on varmistaa poliittisen johdon keskinäinen, identiteettiä luova ja vahvistava, vuoropuhelu sekä toisaalta poliittisen johdon ja aluejohdon välisen yhteistyödynamiikan edellytykset.
- Uuden hyvinvointialuejohdon keskeisenä tehtävänä on johtaa alueen identiteetin, legitimitietin ja johtajuuden integraatiota hyvinvointialueen määrittämisen strategian suunnassa. Haasteena on useiden professioiden välisen dynamiikan hallinta, reflektointikyvykyys sekä muutosjohtamiseen tarvittava resilienssi, paineensietokyky. Johtajuuskokemuksen tulisi olla myönteinen eri tasoilla, jotta myös työntekijäkokemus saadaan vahvistumaan.

Mikään rakenteellinen uudistus tai uudelleenjärjestely ei itsessään takaa mitään tehokkaampaa, parempaa tai yhdenvertaisempaa järjestelmää, vaan rakenteellisilla uudistuksilla luodaan mahdollisuuksia johtamisen, organisoinnin ja käytäntöjen muutoksen kautta saavuttaa joitain uudistuksille asetetuista tavoitteista.

Lähde: Jenni Airaksinen, Tay, 16.2.2022

Kiitos!

Antti Kuopila
erityisasiantuntija
STM/OHO/Ohja
antti.kuopila@gov.fi
p. 0295163516

soteuudistus.fi

#sote #tulevaisuudensote

Sote-uudistus